

23 Απριλίου 2012

Προυσός: Το κρησφύγετο του Καραϊσκάκη!

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#) / [Προσκυνήματα-Οδοιπορικά-Τουρισμός](#)

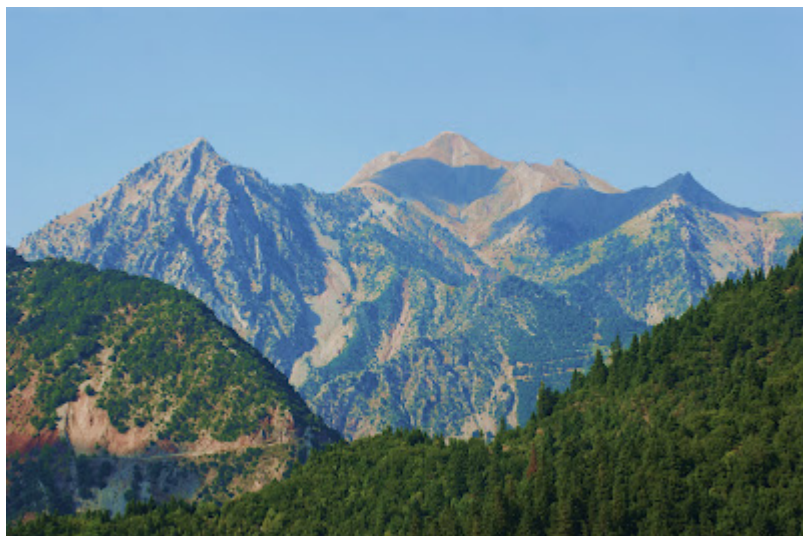

Στον Προυσό

Ξακουστό είναι το Μοναστήρι του Προυσού! Τόσο για εκείνους που θα επιλέξουν την επίσκεψη σε αυτό για λόγους θρησκευτικής πίστης αφού θεωρείται σπουδαίο πνευματικό και προσκυνηματικό κέντρο που προσελκύει πολλούς ενδιαφερόμενους – όσο και για εκείνους που αναζητούν τα ξεχασμένα χνάρια της Ιστορίας καθώς η μονή υπήρξε το κατ' εξοχήν καταφύγιο του μεγάλου αγωνιστή της Εξέγερσης του 1821, Γ. Καραϊσκάκη!

Οπωσδήποτε το τοπίο ενθουσιάζει κάθε φυσιολάτρη ταξιδευτή. Απόκοσμο και επιβλητικό, αποτελεί τον ορισμό της άγριας ευρυτανικής φύσης. Το μοναστήρι βρίσκεται φωλιασμένο σε ένα τρομερό τόπο, μέσα σε μια απόκρημνη βραχώδη περιοχή που οριοθετούν τα δύο πανύψηλα χιλιотραγουδισμένα βουνά μας η Χελιδόνα και η Καλιακούδα, παρακλάδια της ραχοκοκαλιάς του ελατόφυτου Τυμφρηστού. Το σκληρό ανάγλυφο κόβει κυριολεκτικά την ανάσα : θεόρατοι βράχοι χυμάνε σε αβυσσαλέους γκρεμούς, ενώ ασυγκράτητα κρυστάλλινα νερά βροντογυρνάνε σε ένα βαθύ μεγάλο φαράγγι το οποίο φτάνει μέχρι τις παρυφές του Καρπενησίου! Πυκνά ελατοδάση ντύνουν ολόγυρα τα βουνά, προσφέροντας μία ασύλληπτη εικόνα άγριας, παραμυθένιας ομορφιάς. Εκεί, στο χείλος ενός απύθμενου γκρεμού, αιωρείται κρεμασμένο σε ένα κάθετο βράχο το ιστορικό μοναστήρι του Προυσού!

Μαγική διαδρομή

Η μονή της «Μπουρσιώτισσας», όπως συνηθίζεται να αποκαλείται στη ντοπιολαλιά, απέχει 32 χλμ από το Καρπενήσι και όλη η διαδρομή μέχρι εδώ συγκινεί και συναρπάζει όσο λίγες! Ξεκινώντας από την πρωτεύουσα του νομού, διασχίζουμε την εύφορη κοιλάδα της Ποταμιάς, τα λεγόμενα «Ευρυτανικά Τέμπε», έχοντας συντροφιά στα ζερβά μας τον πλατανοσκέπαστο Καρπενησιώτη ποταμό αλλά και αρκετά γραφικά χωριουδάκια που στολίζουν τις κατάφυτες πλαγιές.

Πιο κάτω ελίσσόμαστε σε στενούς δρόμους ανάμεσα σε πελώρια βραχώδη τείχη! Την παράσταση κλέβει οπωσδήποτε η τοποθεσία «Κλειδί», ένα άγριο στενό πέρασμα μέσα από πανύψηλα κατακόρυφα βράχια που κυριολεκτικά λογχίζουν τον ουρανό! Διασχίζουμε και το εκπληκτικό πέτρινο φυσικό τούνελ και συνεχίζουμε εκστασιασμένοι. Το περιβόητο φαράγγι του Βόθωνα, σημαντικού βαθμού δυσκολίας, με πολλούς καταρράχτες και λίμνες, προκαλεί τους λάτρεις της περιπέτειας και των έντονων συγκινήσεων.

Στην πορεία, λίγο μετά το χωριό Καρίτσα, θα συναντήσουμε και τα... «Πατήματα της Παναγίας»! Εδώ παρατηρούμε ένα μικρό προσκυνητάρι με κάθε λογής τάματα και τα περίφημα «βήματα της Παναγίας»: Πρόκειται, για ένα παράξενο γεωλογικό φαινόμενο που παριστά επτά διαφορετικά αποτυπώματα σε μορφή «πατούσας» κατά μήκος ενός κατακόρυφου βράχου. Οι πιστοί, από την πλευρά τους, θεωρούν ότι αυτά είναι τα χνάρια της Παναγίας όταν ερχόμενη από την Προύσα πέρασε από εδώ, τρυπώντας μαζί και την απέναντι βουνοκορφή, το αποκαλούμενο «Τύπωμα» ή «Δρακότρυπα»!

Μια ακόμη ενδιαφέρουσα στάση θα κάνουμε στα πανέμορφα «Διπόταμα», όπου σμίγουν ο Κρικελοπόταμος και ο Καρπενησιώτης σχηματίζοντας από κοινού τον Τρικεριώτη ποταμό ο οποίος, αμέσως μετά το διπλογέφυρο, ξεχύνεται σε μια νέα περιπετειώδη διαδρομή έως ότου καταλήξει στην τεχνητή λίμνη των Κρεμαστών.

Κατόπιν, ανηφορίζουμε σε συνεχείς ελικοειδείς στροφές, με τα θεόρατα ευρυτανικά βουνά να κάνουν απόλυτη κατάληψη στις αισθήσεις μας, ώσπου φτάνουμε στο Μοναστήρι του Προυσού. Το άγαλμα του Καραϊσκάκη μας υποδέχεται στην είσοδό του!

Το μοναστήρι της Παναγίας της Προυσιώτισσας

Σφηνωμένο μέσα σε μια απόκρυφη σπηλιά βρίσκεται το παμπάλαιο μικρό εκκλησάκι που αναμφίβολα αιχμαλωτίζει το βλέμμα κάθε επισκέπτη! Είναι ένα επιβλητικό θέαμα, ένα μοναδικό σκηνικό δέους που συνθέτει το μόνονισμα της ανθρώπινης τεχνικής με τη φυσική προστασία που παρέχει αυτός ο παρθένος βουνίσιος τόπος.

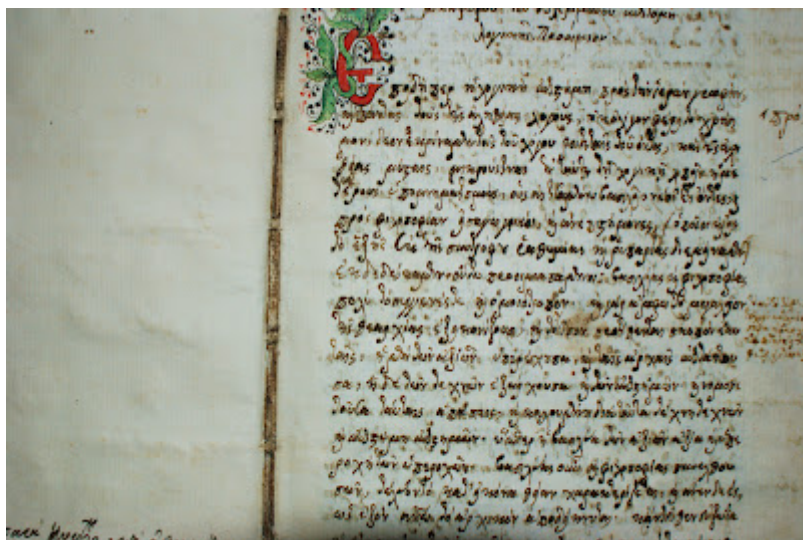
Ο ναΐσκος που βλέπουμε είναι σταυροειδούς ρυθμού με τρούλο. Στη μέσα πλευρά του υφίσταται κρύπτη/παρεκκλήσι, σκαμμένη στο βράχο, που φέρει σημαντικές ομοιότητες με ανάλογα σπήλαια-ασκηταριά της Καππαδοκίας και της Παλαιστίνης! Διασώζονται τοιχογραφίες του 12ου αιώνα, δύο παλαιά στρώματα αγιογραφήσεων, το ένα εξ' αυτών από το 1518, καθώς και το ξυλόγλυπτο τέμπλο που χρονολογείται από το 1810. Να αναφέρουμε ότι υπάρχουν και άλλες ακόμη εξαιρετικές τοιχογραφίες του 1785, έργα των πασίγνωστων αγιογράφων του τόπου μας Γ. Αναγνώστου και Γ. Γεωργίου. Το πρώτο καθολικό καταστράφηκε από πυρκαγιά, το 1587, αλλά ξαναχτίστηκε αργότερα, το 1754. Με πατριαρχικό σιγίλιο της εποχής, η μονή αναγνωρίστηκε ως Σταυροπηγιακή και Πατριαρχική. Όσο αφορά την πρωταρχική χρονολογία ίδρυσης του μοναστηριού, μία συνήθης εκδοχή έκανε λόγο για τον 9ο αιώνα, αλλά η σύγχρονη επιστημονική αξιολόγηση των παλαιότερων ανεπίγραφων τοιχογραφιών συμπεραίνει εντέλει το 12ο -13ο αιώνα, άρα αυτό το δεύτερο προσδιορισμό θα αποδεχτούμε σαν πιο φερέγγυο.

Εξέχουσα σημασία έχει το κτίσμα της ξακουστής ιστορικής «Σχολής Ελληνικών Γραμμάτων»! Επιπρόσθετα παρατηρούμε το εκκλησάκι των Αγίων Πάντων (1754) καθώς και το πανύψηλο πετρόχτιστο ρολόι που βρίσκεται απέναντι από τη μονή, σκαφαλωμένο σε ένα θεόρατο βράχο με φαντασμαγορική θέα! Υπάρχουν κτηριακές πτέρυγες με κελιά μοναχών, ξενώνες φιλοξενίας επισκεπτών, εστιατόριο κλπ. Στο υπόγειο βρίσκεται η παλιά βρύση του αγιάσματος. Αναβαθμίδες με καλλιέργειες και κήπους απλώνονται τριγύρω.

Ιδιαίτερη αναφορά πρέπει να γίνει στην πολύ πλούσια βιβλιοθήκη της μονής Προυσού, η οποία εμπεριέχει σπάνιας αξίας έντυπα, όπως σπαράγματα περγαμηνών από τον 9ο αιώνα, 72 χειρόγραφους κώδικες, πατριαρχικά σιγίλια, λιθογραφημένες πανεπιστημιακές παραδόσεις, φιλοσοφικά και επιστημονικά εγχειρίδια, σημαντικές επιστολές και πολλά άλλα βαρύτιμα έγγραφα, μέρος των οποίων εκτίθεται και στο εξαιρετικό «Ιστορικό Μουσείο» που βρίσκεται στο προαύλιο της μονής.

Τον χώρο του Μουσείου κοσμούν, επίσης, πολύτιμες εικόνες, σταυροί, ευαγγέλια, άμφια, λειψανοθήκες, χρυσά κι ασημένια δισκοπότηρα, παλιά σκεύη, σουλτανικά φερμάνια, αφιερώματα επωνύμων, λάφυρα αγωνιστών και βέβαια τα όπλα του Γεωργίου Καραϊσκάκη!!!

Όπως είναι φυσικό, στη μονή δεσπόζει η εικόνα της Παναγίας της Προυσιώτισσας, της «Κυράς της Ρούμελης» όπως προσφωνείται, με την αφιέρωση του Καραϊσκάκη στο κάλυμμά της! Βρίσκεται σε ένα μικρό θολωτό κατανυκτικό χώρο, μέσα στο

εκκλησιάκι του σπηλαίου, όπου εκεί συρρέουν οι προσκυνητές. Το 1918, με τη μεγάλη θανατηφόρα γρίπη, η εικόνα μεταφέρθηκε στο Μεσολόγγι όπου τελέστηκε δέηση.

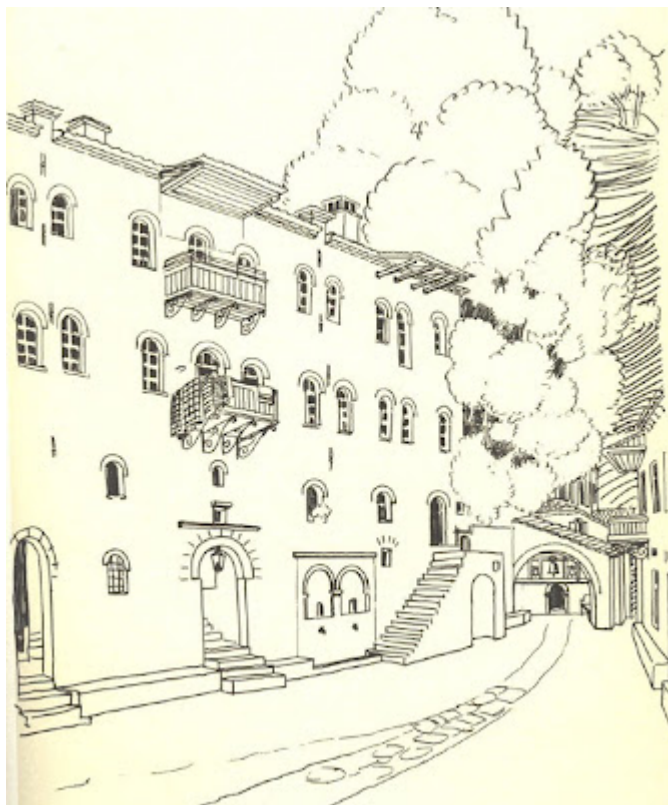

Βέβαια, όπως συμβαίνει συνήθως σε τέτοιες περιπτώσεις, άπιστευτοι θρύλοι και παραδόσεις τυλίγουν μέσα στους αιώνες την παμπάλαια Μονή και την εικόνα της που φημολογείται ότι έλκει την καταγωγή της από την Προύσα της Μικράς Ασίας, εξ' ου και η ονοματολογία της. Εικάζεται, λοιπόν, ότι στην Προύσα υπήρχε κάποτε ένας σημαντικός ναός με μια σπάνια εικόνα που λέγονταν ότι την είχε ζωγραφίσει ο ευαγγελιστής Λουκάς. Την περίοδο 829-842 άρχει ο βυζαντινός εικονομάχος αυτοκράτορας Θεόφιλος. Εξαιτίας της γνωστής διαμάχης μεταξύ εικονομάχων-εικονολατρών, η εικόνα, φυγαδεύτηκε προς τη Στερεά Ελλάδα η οποία θεωρούταν ασφαλές καταφύγιο ώστε να μην καταστραφεί. Η θρησκευτική παράδοση δίνει μία ακόμη πιο μεταφυσική διάσταση κάνοντας λόγο για μια 'περιπετειώδη περιπλάνηση της θαυματουργής εικόνας από την Προύσα μέχρι εδώ! Πρωταγωνιστής ένας Μικρασιάτης νεαρός και ο επιστάτης του οι οποίοι για να προστατεύσουν την εικόνα της Προύσας έφυγαν κρυφά για την Ελλάδα! Όμως στην Καλλίπολη του Εύξεινου Πόντου, η εικόνα εξαφανίστηκε μυστηριωδώς! Ο νεαρός, αν και απογοητευμένος από την απώλεια, συνεχίζει το ταξίδι του και καταλήγει στην Υπάτη Φθιώτιδας (Νέα Πάτρα ή Πατρατζίκι). Εν τω μεταξύ κάπου μακρύτερα, στην Ευρυτανία, σε ένα ποιμενικό συνοικισμό σκηνιτών, ένα μικρό τσοπανόπουλο που έβοσκε τα πρόβατά του κοντά σε ένα ριζοσπήλι, έβλεπε κάθε βράδυ να βγαίνει από εκεί μία πύρινη λάμψη, ενώ άκουγε και ψαλμωδίες! Το παιδί φοβισμένο ειδοποίησε τους μεγαλύτερους βοσκούς που πήγαν στο σημείο όπου αντίκρισαν την εικόνα να λάμπει! Έσκαψαν μέσα στο βράχο, την τοποθέτησαν εκεί και την

προσκυνούσαν.

Ο Μικρασιάτης νέος πληροφορείται στην Υπάτη το γεγονός και κίνησε κατά εκεί για να δει αυτή την εικόνα. Με έκπληξη διαπίστωσε ότι ήταν η πολύτιμη χαμένη εικόνα της Προύσας, οπότε αποφάσισε να τη μεταφέρει στην Υπάτη και να χτίσει προς τιμήν της ένα ναό. Όμως στο δρόμο της επιστροφής η εικόνα... δραπέτευσε και γύρισε ξανά πίσω στη γνωστή σπηλιά! Ο νεαρός άκουσε μια ουράνια φωνή να του λέει πως η Παναγία προτιμά να βρίσκεται ανάμεσα στους ταπεινούς Ευρυτάνες βοσκούς παρά σε πλούσια ιερατεία. Τότε αυτός και ο επιστάτης του έφτιαξαν εκεί ένα παρεκκλήσι και ασκήτευσαν και οι ίδιοι με τα ονόματα Διονύσιος και Τιμόθεος. Έτσι ξεκινά η ιστορία του Μοναστηριού, σύμφωνα πάντα με το θρησκευτικό θρύλο. Πέρα όμως από τις παραδόσεις, να αναφέρουμε ότι η περίφημη εικόνα της Παναγίας της Προυσιώτισσας, εκτιμάται ως έργο του 16ου-17ου αιώνα. Μια άλλη εκδοχή ισχυρίζεται πως το μοναστήρι λέγονταν αρχικά «Πυρσός» και πολύ αργότερα μετονομάστηκε σε «Προυσό»!

Το παλιό μοναστήρι βρίσκονταν πάνω σε ένα κομβικό πέρασμα ανάμεσα στην Ευρυτανία και την Αιτωλία. Ως «μοναδική οδός επικοινωνίας από το Καρπενήσι στο Βραχώρι» περιγράφονταν σε παλιές διηγήσεις. Διέθετε, ασφαλώς, και το επιπρόσθετο συγκριτικό πλεονέκτημα του προστατευμένου σημείου. Έχουμε ξαναπεί πως τέτοιου είδους περιοχές θεωρούνταν, για ευνόητους λόγους, απολύτως κατάλληλες για την ίδρυση μοναστηριών. Ευνοϊκή στάθηκε και η γνωστή συνθήκη του Ταμασίου (1525) που παρείχε προνόμια αυτονομίας στην ευρύτερη περιοχή των Αγράφων, με συνέπεια να ιδρύονται αρκετά μοναστήρια και εκκλησίες. Επίσης η πολιτική του μεγάλου βεζύρη Μουσταφά Κιουπρουλή (1689) που επέτρεψε, για λόγους κατευνασμού των ραγιάδων, την επισκευή και θεμελίωση ναών.

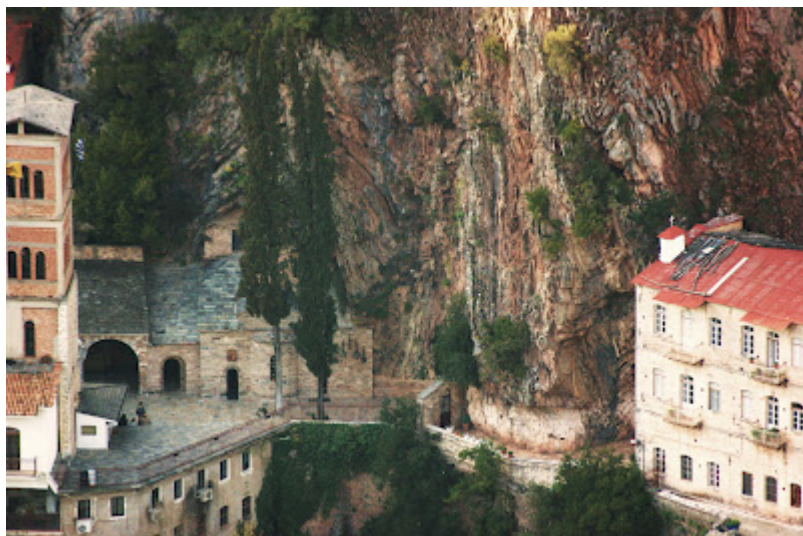
Σημαίνοντες ξένοι περιηγητές αναφέρονται στο μοναστήρι του Προυσού, δίνοντάς μας σημαντικές πληροφορίες για αυτό σε πολύ παλιότερες εποχές. Για παράδειγμα ο Γάλλος περιηγητής-ερευνητής Μεσαιωνικής Ιστορίας J.A. Buchon, ο οποίος έφτασε στον Προυσό το 1841 με σκοπό να μελετήσει σπάνια χειρόγραφα της βιβλιοθήκης της μονής, κάνει λόγο για την τρομερή απέχθεια των μοναχών απέναντι στην Βαυαροκρατία! Ο Buchon κάνει σημαντικές παρατηρήσεις για τα μοναστήρια που στην Ελλάδα του τότε αποτελούσαν τους κατ' εξοχήν μεγαλοϊδιοκτήτες της γης, ενώ αναφέρεται και στη σεβαστή περιουσία του Προυσιώτικου μοναστηριού που διέθετε σημαντικές λιβαδικές εκτάσεις μέχρι και στο Μεσολόγγι! Επίσης ο Ελληνοαμερικανός πρόξενος Γρηγόρης Περδικάρης, που και αυτός επισκέφτηκε το μοναστήρι γύρω στα 1840, αναφέρεται στην προνομιούχα οχυρή του θέση, σημειώνοντας πως μισή ντουζίνα καλά οπλισμένων ανδρών θα μπορούσε να αναχαιτίσει εκεί ολόκληρη στρατιά! Μάλιστα τονίζει την άψογη φιλοξενία, αλλά και τον ενθουσιώδη αποχαιρετισμό που του επιφυλάχτηκε με ομοβροντίες όπλων που κατείχαν οι... «καλοί πατέρες»!

Είναι γεγονός ότι ανά περιόδους το μοναστήρι γνώρισε μεγάλη ακμή και οικονομική άνθηση. Κάποτε φιλοξενούταν μεγάλος αριθμός μοναχών. Στα τελευταία χρόνια της τουρκοκρατίας (1819-1825) ήκμασε εδώ και το περίφημο «Σχολείο Ελληνικών Γραμμάτων» με ιδρυτή το λόγιο ιερομόναχο Κύριλλο Καστανοφύλλη (κατά μία άποψη πρώτος ιδρυτής του Σχολείου θεωρήθηκε ο Κοσμάς ο Αιτωλός, αλλά αυτή δεν διασταυρώνεται λόγω αντικρουόμενων χρονολογιών). Γνωρίζουμε, πάντως, ότι για τη λειτουργία του συνεισέφεραν και οι κάτοικοι των κοντινών χωριών Καστανιάς και Προυσού συγκεντρώνοντας για την ενίσχυσή του 3.300 γρόσια. Πολλοί μαθητές θήτευσαν εκεί και μάλιστα κάποιοι εξ' αυτών συνέχισαν τις σπουδές τους στην Ευρώπη! Μαύρη σελίδα αποτέλεσαν τα φριχτά «επιτίμια»- απειλητικοί αφορισμοί του Πατριαρχείου προς τους... παραβάτας μαθητάς!

Κατά τη διάρκεια διάφορων αντικαθεστωτικών εκδηλώσεων η μονή αποτέλεσε εστία επαναστατικών διεργασιών εκ μέρους οπλαρχηγών που έφταναν εδώ. Εξαιτίας τούτου πιθανολογείται πως το μοναστήρι υπέστη και κάποιες εκδικητικές καταστροφές εκ μέρους των κατακτητών σε απροσδιόριστο, όμως, χρόνο. Υπάρχει και μία ασαφής αναφορά, εν έτη 1861, προερχόμενη από το Γάλλο αρχαιολόγο και περιηγητή Bazin ο οποίος ισχυρίζονταν πως η παλαιά μονή είχε καεί κάποτε από τους Τούρκους χάνοντας έτσι το χρυσόβουλο και τους τίτλους της. Σίγουρα προκλήθηκαν πυρκαγιές σε κτίσματα της μονής από άλλες ανεξακρίβωτες αιτίες τα έτη 1869 και 1907, αλλά ανακαινίστηκαν. Είναι εμφανή πάντως ακόμη και σήμερα σημάδια των καμμένων. Μετά την απελευθέρωση το μοναστήρι παρήκμασε ηθικά και έγινε αντικείμενο κακοδιαχείρισης για μεγάλο διάστημα. Χαρακτηριστικές είναι οι αναφορές του ανακριτή Γερακάρη κοντά στα 1905 που στηλιτεύει την εκμεταλλευτική στάση ορισμένων μοναχών που, εκτός των άλλων οικονομικών σκανδάλων και σοβαρών ατασθαλιών που διέπρατταν, έφταναν στο σημείο να εισπράττουν από φτωχούς αγαθούς ανθρώπους μεγάλα ποσά, ενώ έβαζαν υπέρογκες «ταρίφες» για να διαβάζεται... η «συγχώρηση» των αποθανόντων συγγενών τους!

Το χωριό Προυσός Σε απόσταση δύο μόλις χιλιομέτρων βρίσκεται και το ομώνυμο χωριό του Προυσού. Αγναντεύει από τα 900 μ., παραδομένο μέσα στην πλούσια βλάστηση και την «υψηλή επιστασία» των γύρω βουνοκορφών. Λέγεται ότι ο παλιός οικισμός των Προυσιωτών βρίσκονταν κάποτε πολύ ψηλότερα, αλλά με τον καιρό οι κάτοικοί του μετακόμισαν χαμηλότερα, ώστε να βρίσκονται κοντύτερα στο μοναστήρι. Όπως και να 'χει, το χωριό σήμερα το ομορφαίνει η πλατεία του με την εξαίσια πανοραμική θέα, το γραφικό καφενεδάκι, τα ταβερνάκια και τα δυο-τρία λιλιπούτεια μαγαζάκια με τα παραδοσιακά προϊόντα. Σημαντική είναι η εκκλησία του Αγ. Νικολάου με το μοναδικής τεχνοτροπίας καμπαναριό της. Όλα εδώ συνθέτουν μία συγκινητική εικόνα.

Το χωριό έχει να επιδείξει δείγματα ενός παλαιότερου ένδοξου παρελθόντος. Ξεχωρίζει η Αγαθίδειος βιβλιοθήκη, κληροδότημα του ομώνυμου ευεργέτη, με σπάνιες εκδόσεις Λειψίας, ενώ παλιά λειτουργούσε εδώ και το Κατσάμπειο Οικοτροφείο και Γυμνάσιο, όπου σπούδασαν πολλά φτωχά παιδιά της Ευρυτανίας. Σήμερα στέκει εγκαταλειμμένο και έρημο. Ο Προυσός ήταν επίσης η γενέτειρα

ενός γνωστού πολιτικού, του Γ. Κονδύλη (1879-1936). Πλησίον του χωριού βρίσκεται η μικρή πρότυπη αλλαντοβιοτεχνία Στρεμμένου που παράγει το υπέροχο προσούτο Προυσού! Νότια του χωριού, σε απόσταση μόλις 1,5 χλμ, ξεκινά και το μαγικό μονοπάτι προς τη «Μαύρη Σπηλιά» της Αποκλείστρας, για την οποία θα κάνουμε κάποια στιγμή ένα ξεχωριστό αφιέρωμα!

Καταφύγιο του Γ. Καραϊσκάκη!

Το μοναστήρι του Προυσού -όπως άλλωστε και πολλά άλλα μοναστήρια της Ευρυτανίας- αποτέλεσε κρησφύγετο και σημαντικό σημείο αναφοράς αγωνιστών και καταδιωγμένων μαχητών. Ο Γεώργιος Καραϊσκάκης, αυτή η μεγάλη εμβληματική μορφή του Αγώνα, συνήθιζε να καταλύει εδώ. Λέγεται ότι εκτός από τον Καραϊσκάκη, έβρισκαν καταφύγιο και άλλοι προγενέστεροι επαναστάτες όπως ο αγραφιώτης ήρωας Κατσαντώνης κ.α. Διασώζονται οι δύο «Πύργοι του Καραϊσκάκη», βορειοανατολικός και νοτιοδυτικός. Πρόκειται για πετρόχτιστα καραούλια με πολεμίστρες που χρησίμευαν για να ελέγχονται τα περάσματα. Αυτή τη δυσπρόσιτη και καλά προστατευμένη περιοχή, είχε επιλέξει ο «γιος της καλόγριας» και οι συμμαχητές του, για να αποσύρονται μετά από ένοπλες ενέργειες που πραγματοποιούσαν εναντίον των εχθρικών στρατευμάτων! Ταυτόχρονα το μοναστήρι λειτουργούσε και ως θεραπευτήριο τραυματιών και ασθενών. Η μονή Προυσού υπήρξε ένα πραγματικά φιλόξενο κατάλυμα για το μεγάλο αγωνιστή, ο οποίος διέμεινε εδώ πολλές φορές, όταν η φυματίωση και οι θέρμες τον τσάκιζαν! Συνήθως έπιανε κάποιον από τους δύο πύργους, με δυο-τρία

πιστά παλικάρια του που τον φρόντιζαν.

Όταν τον Αύγουστο του 1823 ο Μάρκος Μπότσαρης έπεσε στο Κεφαλόβρυσο του Καρπενησίου -κατά τη διάρκεια καταδρομικής επίθεσής του εναντίον του Τζελαλεδίν μπέη- οι σύντροφοί του μεταφέροντας τη σωρό του προς το Μεσολόγγι, πέρασαν από εδώ και στάθηκαν για λίγο. Ξάπλωσαν το σώμα του Μπότσαρη έξω από την εκκλησία και τότε ο Καραϊσκάκης, που εκείνη την περίοδο νοσηλεύονταν βαριά άρρωστος στον Προυσό, σύρθηκε με κόπο μέχρι εκεί και φίλησε δακρυσμένος το νεκρό Μάρκο λέγοντας: «Άμποτες ήρωα Μάρκο από τέτοιο βόλι να πάω κι εγώ»! (Δυστυχώς ο Γιώργης, πήγε από «άλλο βόλι», προδοτικό, ελληνικό!).

Ο Γ. Καραϊσκάκης, ήταν αυτός που στα 1824 δώρισε το ασημένιο κάλυμμα της εικόνας, το «πουκάμισο της Παναγίας» όπως αποκαλούνταν, για να γιατρευτεί από τη φυματίωση που τόσο τον ταλαιπωρούσε. Μάλιστα επάνω στην αργυροχρυσοεπενδυμένη εικόνα διακρίνουμε τρία χρυσά αστέρια από την πανοπλία του, τα οποία βρίσκονται στο μέτωπο και τους δύο ώμους της Παναγίας, καθώς

επίσης και την επιγραφή: «Η Παντάνασσα. Δι εξόδων του γενναιοτάτου στρατηγού Γεωργίου Καραϊσκάκη, χειρί Γεωργίου Καρανίκα, 1824». Ο γιός της καλόγριας, που είχε μία δική του περίεργη πνευματική μα και... κοσμική αντίληψη για τη Μεγάλη Κυρά την οποία θεωρούσε ως προστάτιδα μητέρα του αφού σαν εξώγαμο παιδί ποτέ δε γνώρισε την πραγματική του μάνα, είπε τότε: «Γυναίκα δεν είσαι και συ Μεγαλόχαρη; Έπρεπε βλέπεις να σου τάξω μπιχλιμπίδια για να με κάνεις καλά;»!!! Ένα άλλο παρόμοιο περιστατικό, πραγματικά αστείο, είναι αυτό που αναφέρεται σε ένα ακόμη από τα τάματα του Καραϊσκάκη στην Προυσιώτισσα. Ταλαιπωρούνταν από θέρμη και ένας καλόγερος της μονής τον συμβούλεψε να τάξει κάτι στην Παναγία. Τότε, ο ατίθασος καπετάνιος είπε : «Τι να δώσω ορέ; Δεν έχω δα τίποτε. Ένα μουλάρι μόνο, να της το τάξω, αφού είναι έτσι». Κι όταν καλυτέρευε, και αφού πρώτα έδεσε το μουλάρι του στην πόρτα της εκκλησιάς, πέταξε την τσουχτερή σπόντα του: « Που να 'ξερα εγώ Παναγία μου πως ήθελες το μουλάρι μου για να με γιάνεις τόσο καιρό»!!! Τα άρματα, το καριοφίλι, το σπαθί, το φέσι και κάμποσα άλλα προσωπικά αντικείμενα του Γ. Καραϊσκάκη, βρίσκονται στο Ιστορικό Μουσείο της μονής που προαναφέραμε.

Οι ναζί πυρπολούν το Μοναστήρι

Τον Αύγουστο του 1944 οι Γερμανοί ναζί εφορμούν στην ανταρτομάνα Ευρυτανία για δεύτερη φορά (η πρώτη ήταν το Νοέμβριο του 1943) πυρπολώνοντας το Καρπενήσι και πολλά χωριά της ευρύτερης περιοχής. Το μοναστήρι του Προυσού θεωρείται αντάρτικο κρησφύγετο και έτσι δεν γλιτώνει την καταστροφική μανία των φασιστών κατακτητών. Μεγάλο μέρος του καίγεται, στις 16 Αυγούστου, και μαζί με αυτό αποτεφρώνονται σημαντικά αρχαιικά κειμήλια, σπάνια χειρόγραφα και άλλο πολύτιμο υλικό αιώνων! Η εικόνα θα διασωθεί. Η ανοικοδόμηση της μονής θα ξεκινήσει το 1950, ενώ κάποιες εργασίες αποκατάστασης θα γίνονται ακόμη και κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1970.

Τότε και σήμερα...

Το μοναστήρι της Προυσιώτισσας πανηγυρίζει στις 23 Αυγούστου και χιλιάδες επισκέπτες συρρέουν εδώ! Παλιότερα, μέχρι πριν κάμποσες δεκαετίες και προτού κατασκευαστεί ο σύγχρονος αμαξωτός δρόμος, οι ταξιδιώτες από Ευρυτανία, Αιτωλοακαρνανία και Φωκίδα, για να φτάσουν ως το δύσβατο Προυσό, ταξίδευαν μέρες, πεζοπόροι ή καβάλα σε μουλάρια, μέσα από κακοτράχαλους δρόμους και μονοπάτια στα άγρια βουνά, κάνοντας ενδιάμεσες στάσεις/διανυκτερεύσεις στην ύπαιθρο ή σε χάνια όπως στου Γαύρου, του Μπαλτά κ.α. Κατέφθαναν στο μοναστήρι πραγματικά μετά από μεγάλη περιπέτεια!

Ο χρόνος αλλάζει πολλά, αλλά ακόμη και σήμερα το εξαίσιο φυσικό Ευρυτανικό τοπίο, η σαγηνευτική διαδρομή, μα και το ιστορικό μοναστήρι αποτελούν πόλο έλξης χιλιάδων ανθρώπων, που ανηφορίζουν ως εδώ, καθένας για τους δικούς του λόγους!

Ευρυτάνας ιχνηλάτης

Πηγή: eyritixn.blogspot.gr